

Swivavo swa ku wa ka munha

2008-04-16.

1. Eka tidyondzo ta mune leti hundzeke, hi dyondze hi ta tumbuluku, ku wa ka munhu ni ku funengetiwa ka tingana ta yena hi Xikwembu.
2. Sweswi hi lava ku vulavula hi leswi swi khumbisaka xiswona mina na wena. U nga vula u ku; “a ni nga ri kona. A swi ni khumbi.” A Bibeledi yi hi byela leswaku hinkwerhu ha khumbiwa hi xidyoho xa Adamu na Evha. Hikwlaho ka yini ke?
3. Hikuva hinkwerhu hi huma eka vona, hi hlanganisiwa hi ngati yin’we. Hi dyondza eka Gen 5:1-5:

1Lowu I nongonoko wa va ka Adamu. Loko Xikwembu loko xi tumbuluxe munhu, xi n’wi endla a fana na xona. 2 Xikwembu xi tumbuluxile munhu wa xinuna ni wa xisati, kutani xi va katekisa. Siku xi va tumbuluxeke xi va thyle vito ra “munhu.” 3 loko Adamu a ri ni malembe ya 130, a veleka n’wana wa mufana loyi a a fana na yena hi xivumbeko, kutani a n’wi thya vito ra Seta. 4 endzhaku ka loko Adamu a veleke Seta, u hanyile malembe ya 800. U vile ni van’wana vana va xinuna ni va xisati. 5 kutani a lova na a ri ni malembe ya 930. 6 loko Seta a ri ni malembe ya 105, a veleka Enosi. 7, endzhaku ka loko Seta a veleke Enosi, u hanyile malembe ya 805. u vile ni van’wana vana va xinuna ni va xisati, 8 kutani a lova a ri ni malembe ya 912.

Hi hlaye ntsena tindzimana titsongo ta nongonoko wa vatukulu va Adamu, kambe ku na tiningi leti kombaka madzana-dzana ya rixaka ra yena. Loko Xikwembu xi nga endla nongonoko wa vanhu hinkwawu, na tshemba leswaku swi nga hi tikela ku lava mavitoya hina hi makuma eka nongonoko wolowo. Hinkwerhu hi huma eka Adamu na Evha, hikuva a hi kumi kun’wani eBibeleni laha ku nga ni un’wana nongonoko wa vanhu van’wana xi va endleke. A mhaka leyi yi tiyisiwa eBibeleni eka buku ya Mintirho 17:26:

Hi munhu a ri un’we Xikwembu xi endle tinxaka to tala ta vanhu, leswaku va hanya emisaveni hinkwayo; kutani xi va vekela enkarhi ni tindzhawu ta kona leswaku va ta hanya eka tona.

Ina hinkwerhu hi endliwile hi ngati yin’we, yi nga ngati ya ka Adamu.

4. He swihi swin'wana: a ndzombo wa xidyoho wu tlulerile eka un'wana na un'wana wa hina hikwalaho ka ngati ya Adamu. Hi dyondza eka Va-Rm 5:12:

“Hikokwalaho, leswi xidyoho xi ngheneke emisaveni hi munhu un'we, ni rifo hikwalaho ka xidyoho, hikokwalaho a rifo ri wele vanhu hinkwavo, hikuva hinkwavu va dyohile”.

Kutani ke, a rito ra Xikwembu ri vula leswaku, hikwalaho ka munhu a ri un'we, xidyoho xi nghanile emisaveni hinkwayo. Hi ndlela yoleyo, a xikhatiso xa Xikwembu xa rifo xi wele vanhu hinkwavu, hikokwalaho vanhu hinkwavu va fa.

Davidana, a nhenha ya xikwembu I wa pfumelelana ni leswi. Eka yin'wana ya ti Tipisalema ta yena 51:5:

“Hakunene, ndzi velekiwile eku hambolokeni, ni mana wa mina a ni tswarile eku dyoheni.”

A vanhu hinkwavo lava hi dyondzaka hi vona (ehandle ka Un'we) va fana. Hinkwavo ka vona va vula leswaku va ni ntumbuluku wa vudyoho. Lava nga pfumeriki leswaku va dyohile, hikwalaho ka ku tikurisa ka vona, va komba vudyoho bya vona hi mahanyelo ya vona. Ku tala ka matsalwa ma tiyisa mhaka leyi ya leswaku hinkwavo va dyohile. Va-Rom 3:23:

“vanhu hinkwavou va dyohile, hikokwalaho ku kwetsima loku a va nyikile hi Xikwembu, va ku pfumala.”

Va-Rom 3:10-12 – Matsalwa ma tiyisa sweswo ma ku:

“a ku na munhu ni un'we loyi a lulameke, a ku na loyi a twisisaka, a ku na loyi a lavaka Xikwembu. V12 hinkwavu va tshikile ndlela, va hundzukile lava nga pfuniki nchumu, hinkwavu va tano; a ku na loyi a endlaka leswi nenene, ni un'we ku hava.

A xidyoho xa Adamu na Evha, xi ve ni xikhatiso xo vava ngopfu swinene. Munhu un'wana na un'wana eka misava hinkwayo, a tswariwa na a ri ni ntumbuluku wa ku navela ku endla xidyoho. N'wana un'wana na un'wana a na wona ntumbuluku lowu. Ha dyondzisa vana va hina leswaku va endla swilo swa kahle ni kuva vanhu va kahle, hambisi swi ri tano ha va vona hi laha va rhandzaka hi kona ku endla swo biha.

5. Kutani ke, a hi tilanguteni, tani hi mina, na pfumelelana ni rito ra Xikwembu. Na ku vona ku navela loku eka mina, ku navela ku endla ni ku vulavula leswo biha. Minkarhi yo talo ni ti kuma ni endle leswi ni swi tivaka leswaku swi bihile. Ni ti kuma na ni khunguvanyise Xikwembu. Ni ti kuma ni endlile leswi Xikwembu xi ni leriseke leswaku ni nga endlile, ku fana Adamu na Evha va endleke. Hikokwalaho na swi tiva leswaku a ku avanyisa ka Xikwembu hi rifo ku le henhla ka mina.

6. Wena ke? Xana a wu dyohi, u endla leswi khunguvanyisaka Xikwembu? Xana a wu vula-vuli vubihhi hi va n'wana, ku hamba mavun'wana, u tirhisa vito ra Xikwembu hi ndlela ya vuhunguki? Xana a wu teki leswi nga ku lumbiki xana? A swi endleki leswaku u khunguvanyeke, kutani u vulavula swo biha hi va n'wana, kumbe eka nuna hambu nsati wa wena xana? Xana wa rhuketela, kumbe ku vula-vula marito ya thyaka ni ku hleketa swo biha xana? Xana wa etlela, kumbe ku navela ku etlela ni munhu loyi u nga chatangiki na yena? Xana wa endla masangu ni xiharhi na? Loko u ri wanuna, xana wa etlela ni wanuna kuloni na? Xana wa lwa, wu vavisa, hambu ku dlaya vanhu lava Xikwembu xi va endleke?

Xana wa humesa magandzelo ni ku khongela mimoya yin'wana leyi Xikwembu xi yi timbuluxeke ku ehanda ka Xikwembu xana? Xana wa landza swileriso swa Xikwembu, u xi rhandza hi mbilu ya wena hinkwayo, hi moya wa wena, hi miri wa wena ni miehleketo ya wena xana? ¿Xana wa va rhandza va-akelani va wena ku kota loko u tirhandza xana? I mani eka hina loyi a nga hlamulaka swivutiso leswi, na a nga swi tivi leswaku a dyohile? Hinkwerhu hi ni tingana hikwalaho ka leswi hi swi endleke A mahlo ya vanhu mo vona switsongo swidyoho swa hina, kambe a mahlo ya Xikwembu ma vona hinkwaswo. A mahlo ya Yena ma vona ni mianakanyo ya mina ni mbilu. Swi nga endleka na wena u le ku chaveni ka Xikwembu, nakambe a wu lavi ni ku xi vona. Swi nga endleka, na wena u lava ku ya tumbela ku fana ni leswi Adamu na Evha va nga endla, monkarhi min'wana u le ku tilukeleni ka matluka yo tifihla yi wona eka swidyoho swa wena, hi marazão lawa u nga ma vulaka, hikuva u ni tingana.

7. Hi lawa mahungu lamanene: ku na ndlela ya kahle yo fihla tingana ta wena. A hi yo tifihla, i ndlela leyi Xikwembu xi yi endleke. U ta tsundzuka leswaku Xikwembu xi dlaye xiharhi xi va xi teka xikhumba xi endla swiambalo swa Adamu na Evha. A xiharhi a xi nga ri na nandzu, a xi nga endlanga nchumu wo biha, kambe Xikwembu xi xi tirhisile leswaku xi funengeta swidyoho swa munhu. Wena na mina a hi vileri mpahla ntsena leswaku hi ti funengeta vuhava bya hina, hi vilela ni swin'wana leswaku swi funengeta vuhava bya timbilu ta hina. Xikwembu xi endle ndlela ya xilaveko lexi.

8. Xikwembu xi rhumele N'wana wa xona wa un'we a suka eTilweni ku ta ta hi pfuna. A N'wana loyi wa xona a vitaniwa leswaku i "Yesu" leswi vulaka ku Muponisi. Yesu a tile emisaveni leyi a tswariwa ku kota munhu. Loko a kurile, a lumbetiwiwe a va a nyikiwa nandzu kutani a vambiwa eXihambanwini hi vanhu va tihanyi. Va tlakusa Xihambano va xi yimbela emisaveni. Kutani va yima va n'wi languta loko a ri karhi a xaniseka ku ko a fa. Yesu a a ri tani hi xifuwo xo kala nandzu lexi nga dlayiwa entangeni wa Edeni. A nga tshamanga a dyoha ni siku rinwe, hambu kan'we, tani hi N'wana wa Xikwembu a a kwentsimile ku fana ni Tata wa yena. A kotile ku alela miringo hinkwayo ya nala hikuva a nga tswariwanga hi ntumbuluko wa vudyoho ku fana na hina. Hikuva a a nga ri na xidyoho, a kotile ku hi rwalela swidyoho swa hina a va a khatisiwa hikwalaho ka swona. A ngati ya yena yi halakele hina. A ngati ya yena yi nga swo kota ku funengeta vuhava bya timbilu ta hina. A ngati ya yena yi nga swi kota ku hi ponisa eka rifo ra hi laha ku nga heriki. A ngati ya yena yi nga swi kota ku funengeta tingana ta hina leswaku hi tlhela hi va ni xinakulobye na Xikwembu ku fana ni leswi Adamu na Evha a va ri xiswona.

Yingisela a vhesi leyi humaka eka Rito ra Xikwembu: Yoh 3:16-18:

“Hikuva Xikwembu xi rhandzile misava swonghasi, xi ko xi nyika N’wana wa xona la nga un’we, leswaku un’wana na un’wana la pfumelaka ka yena, a nga lovi, kambe a va ni vutomi lebyi nga heriki. Xikwembu a xi rhumanga N’wana wa xona emisaveni ku ta avanyisa misava, kambe a ku ri ku endlela leswaku misava yi ta ponisiwa ha yena. Loyi a pfumelaka eka N’wana, a nga avanyisiwi; kambe la nga pfumeriki u avanyisiwile ni sweswi, hikuva a nga pfumelanga eka N’wana wa Xikwembu loyi a nga un’we eka xona”.

Kutani leswi hi leswi muprofeta wa Xikwembu, Yohane mukhuvuri a nga vula swona hi ta Yesu (Yoh 1:29):

Siku leri tlhndlamaka, Yohane a vona Yesu a ri karhi a ta a n’wi kongomile, kutani a ku: “Vonani! ¡Hi lexi xinyimpfana xa Xikwembu lexi susaka swidyoho swa misava!

Un’wana mupofeta wa matimba la rhumiweke hi Xikwembu u vule leswi hi ta Yesu (Esaya 53:5-6):

Kasi a a boxiwa timbanga hikwalaho ka milandzu ya hina, hina a hi ku, Xikwembu xa n’wi ba, xi n’wi twisa ku vava, xa n’wi khawurisa. Kasi a a boxiwa timbanga hikwalaho ka milandzu ya hina, a xanisiwa hikwalaho ka swidyoho swa hina. Ku biwa ka yena ku hi tisele ku rhula, hi hanyisiwile hi mafelangati ya yena. Hinkwerhi a hi fana ni tinyimpfu leti lahlekeke, un’wana na un’wana a a tifambela hi ndlela ya yena; hambiswiritano, Hosi Xikwembu xi tekile swidyoho swa hina hinkwerhu, xi swi rhwexa munhu loyi.

9. He swihi leswi u faneleke ku swi endla leswaku Xikwembu xi ku rivalela ni ku funengeta mbilu ya wena ya vudyoho hi ngati ya Yesu?

A xa ku sungula u fanele u pfumela leswaku Xikwembu xi rhumele Yesu N’wana wa xona leswaku a ta ta khatisiwa ematshan’wini ya swidyoho swa wena. Yingisa na kambe eka Yoh 3:16:

“Hikuva Xikwembu xi rhandzile misava swonghasi, xi ko xi nyika N’wana wa xona la nga un’we, leswaku un’wana na un’wana la pfumelaka ka yena, a nga lovi, kambe a va ni vutomi lebyi nga heriki

A hi hi nkwavu la misaveni va nga ta ponisiwa. Kambe ntsena lava pfumelaka eka Yesu tani hi murivaleri wa swidyoho ni muponisi. ¿Xana wa pfumela eka Yesu hi mbilu ya wena hinkwayo? Loko swi ri tano ke, hi nga ya eka xigava lexi landzelaka.

10. Eka xigava lexi, i xa ku tivula swidyoho swa wena. Hi hlaya eka 1 Yoh 1:8-9:

“Loko hi vula leswaku a hi dyohi, ha ti xisa, kutani ntiyiso a wu kona eka hina. Kambe loko hi tivula swidyoho swa hina, Xikwembu xa tshembeka, xi avanyisa hi ku lulama, kutani xi ta hi rivalela swidyoho swa hina, xi hi hlantswa xi susa ku hamboloka ka hina hinkwaku”.

Loko hi ala ku vitaniwa hi Xikwembu, xi nga ka xi nga hi funengeti tingana ta hina bya hina. Loko hi ringeta ku tifunengeta tingana ta marito ni swendlo swa hina hi ku tinyika marazão, Xikwembu a xi nga swi funengeti hi ngati ya Yesu. Hi fanele ku khongela eka Xikwembu hi va hi tivula vudyoho bya hina. Xana u tiyimiserile ku endla leswo xana? Xana u tiyimiserile ku tshika ku endla swilo leswi ni ku vulavula marito lawa xana? Xikwembu xi ta ku pfuna.

Yingisela vhesi leyi eka Swiv 28:3:

Loyi a fihlaka swidyoho swa yena a nge humeleli, kasi loyi a swi vulaka, kutani a hambana na swona, u ta kuma tintswalo.

Xana u tiyimiserile ku vula-vula ni Xikwembu sweswi? Endla xikhongelo lexi endzhaku ka mina, a u tiyisisa marito lawa u ma vulaka: “Hosi Xikwembu, na pfumela leswaku ni mudyohi. Na dyoha hi marito lawa ni ma vula-vulaka. Na dyoha hi swiendlo swa mina. Na dyoha hi miehleketo ya mina. Na dyoha hi ku tsandzeka ku endla swilo swa kahle leswi a ni fanele ku swi endla. Ni na tingana hikwalaho ka vutomi bya mina. Na kombela, ni rivaleri swidyoho swa mina. Ni funengeti swidyoho swa mina hi ngati ya N’wana wa wena wo kwetsima Yesu Kriste. Na pfumela eka yena. Na pfumela leswaku a file exihambanwini a khatisiwa hikwalaho ka swidyoho swa mina. Khanimambu Hosi Xikwembu hikuva u ni rivalerile ni kuva u funengetile swidyoho swa mina. Na ku kombela vana munghana wa mina Hosi. Vula-vula na mina ni ku ni nyika matimba yo kota ku hlula ku navela ka mina.

11. Murhandziwa mudyondzi, ni na mahungu lamanene eka wena. Loko hikhunene u endlile xikhongelo lexi hi mbilu ya wena hinkwayo, Xikwembu xi ku rivalerile naswona xi funengetile swidyoho swa wena. Sweswi u nga famba ni Xikwembu siku rin’wana na rin’wana evuton’wini bya wena. Na swi tiva leswaku a wa ha swi lavi ku thlela u dyoha nakambe. Kambe ku ta humelela yini loko wo thlela u dyoha hikwalaho ka ku tsana ka wena? A nhlamulo a hi ku ringeta ku swi fihla, kambe i ku tivula emahlweni ka Xikwembu hi ku hantlisa. A ngati ya N’wana wa xona Yesu Kriste yi ta ya emahlweni yi funengeta tingana ta wena.

12. Ni tshiki ni ku khongelela. Hosi na ku khensa hikuva u funengetile a swidyoho swa mudyondzi loyi, ni kuva u tlhele u n’wi amukela emavokweni ya wena. N’wi biyeleli Hosi eka miringo ya nala. Amen.

13. Endla hi matimba ku tlhela u ta ta dyondza leti landzelaka mayelano ni Ndhambi leyikulu ya mati.

////////